

UREDBA O NACIONALNOM PROGRAMU PREVENCIJE I RANE DETEKCIJE TIP 2 DIJABETESA

("Sl. glasnik RS", br. 17/2009)

Član 1

Ovom uredbom utvrđuje se Nacionalni program prevencije i rane detekcije tipa 2 dijabetesa i uređuje se sprovođenje zdravstvene zaštite kojom se obuhvataju aktivnosti na prevenciji i ranoj detekciji tipa 2 dijabetesa.

Član 2

Aktivnosti na prevenciji i ranoj detekciji tipa 2 dijabetesa sprovode se po Nacionalnom programu iz člana 1. ove uredbe, koji sadrži utvrđeni cilj, aktivnosti i očekivani rezultat.

Nacionalni program iz člana 1. ove uredbe odštampan je uz ovu uredbu i čini njen sastavni deo.

Član 3

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".

NACIONALNI PROGRAM PREVENCIJE I RANE DETEKCIJE TIP 2 DIJABETESA

Nacionalni program prevencije i rane detekcije tipa 2 dijabetesa zasniva se na srednjoročnim ciljevima Ministarstva zdravlja u oblasti prevencije bolesti i očuvanja zdravlja.

Dijabetes se nalazi među pet vodećih uzroka smrti u većini zemalja sveta. Pretpostavlja se da će do 2010. godine od ove bolesti oboleti preko 230 miliona ljudi.

Iako se najviše incidencije registruju u razvijenim zemljama, najveći porast obolelih očekuje se u zemljama u razvoju.

Procenjuje se da danas u Republici Srbiji sa dijagnozom dijabetesa boluje približno 500.000 osoba ili 6,7% od ukupnog broja stanovnika. Broj osoba sa dijabetesom tipa 2 je mnogostruko veći (95%) u odnosu na osobe sa dijabetesom tipa 1.

Prema podacima populacionog registra za dijabetes, u Republici Srbiji u 2006. godini evidentirana je 361 novoobolela osoba uzrasta do 29 godina sa dijagnozom dijabetesa tip 1. Iste godine registrovano je 17.891 novoobolelih osoba svih uzrasta od dijabetesa tipa 2.

Stopa mortaliteta od dijabetesa melitusa povećala se sa 31,1 u 2001. godini, na 34,3 (na 100.000 stanovnika) u 2006. godini. U odnosu na druge evropske zemlje, Republika Srbija se svrstava među zemlje sa srednjim rizikom umiranja od dijabetesa melitusa.

Učesnici u Nacionalnom programu prevencije i rane detekcije tipa 2 dijabetesa (u daljem tekstu: Nacionalni program) imaju veoma odgovoran i složen zadatak da sa ograničenim finansijskim sredstvima organizuju i sprovedu uspešno rano otkrivanje tipa dva dijabetesa.

1. Prikaz situacije

1.1. Značaj tipa 2 dijabetesa kao hronične nezarazne bolesti

Brojna ispitivanja su pokazala da je tip 2 dijabetesa u značajnom porastu koji dobija razmere pandemije, posebno u zemljama u tranziciji.

Utvrđeno je da dijabetes u celini, a naročito tip 2 predstavlja izuzetno značajan uzrok vaskularnih oboljenja, tako da je najčešći uzrok slepila, terminalne bubrežne insuficijencije koja zahteva dijalizu ili transplantaciju bubrega, netraumatske amputacije i periferne neuropatije, kao i da dve trećine pacijenata koji su preležali infarkt miokarda ili moždani udar imaju tip 2 dijabetesa ili stanje visokog rizika za ovu bolest.

Studija opterećenja bolestima u Republici Srbiji je pokazala da dijabetes, moždani udar i infarkt miokarda spadaju u pet najznačajnijih oboljenja sa stanovišta opterećenja zdravstvenog sistema u našoj zemlji.

Imajući u vidu javno-zdravstveni značaj tipa 2 dijabetesa, kao i procenu da se u postojećim uslovima do sada dijagnostikovao na vreme tek svaki drugi pacijent sa ovim oboljenjem, postoji značajna potreba u Republici Srbiji za sprovođenjem aktivnosti na ranom otkrivanju i prevenciji tipa 2 dijabetesa. Osnova za sprovođenje Nacionalnog programa biće Nacionalni vodič za prevenciju tipa 2 dijabetesa usvojen 2005. godine.

1.2. Zakonska regulativa

Sistem zdravstvene zaštite i organizacija zdravstvene službe uređeni su Zakonom o zdravstvenoj zaštiti ("Službeni glasnik RS", broj 107/05 - u daljem tekstu: Zakon).

Zdravstvena zaštita u smislu tog zakona obuhvata sprovođenje mera za očuvanje i unapređenje zdravlja građana, sprečavanje, suzbijanje i rano otkrivanje bolesti, povreda i drugih poremećaja zdravlja i blagovremeno i efikasno lečenje i rehabilitaciju (član 2).

Zdravstvenu službu u Republici čine zdravstvene ustanove i drugi oblici zdravstvene službe (privatna praksa), koji se osnivaju radi sprovođenja i obezbeđivanja zdravstvene zaštite kao i zdravstveni radnici, odnosno zdravstveni saradnici koji obavljaju zdravstvenu delatnost u skladu sa tim zakonom (član 6).

Zdravstvena delatnost obavlja se na primarnom, sekundarnom i tercijarnom nivou (čl. 79, 88, 89, 90. i 91). Zdravstvena delatnost na primarnom nivou obuhvata preventivnu zdravstvenu zaštitu grupacija stanovništva izloženih povećanom riziku obolevanja i ostalih stanovnika, u skladu sa posebnim programom preventivne zdravstvene zaštite na primarnom nivou (član 88).

Građani ostvaruju primarnu zdravstvenu zaštitu u domovima zdravlja preko izabranog lekara.

Sadržaj rada izabranog lekara propisan je: Zakonom o zdravstvenom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 107/05 i 109/05); Pravilnikom o uslovima za obavljanje zdravstvene delatnosti u zdravstvenim ustanovama i drugim oblicima zdravstvene službe ("Službeni glasnik RS", broj 43/06); Pravilnikom o uslovima i načinu unutrašnje organizacije zdravstvenih ustanova ("Službeni glasnik RS", broj 43/06); Pravilnikom o obimu i sadržaju prava na zdravstvenu zaštitu iz obaveznog zdravstvenog osiguranja i o participaciji za 2009. godinu ("Službeni glasnik RS", broj 7/09).

Pored toga, izabrani lekar sprovodi sve aktivnosti u domu zdravlja koje su propisane Zakonom (čl. 95, 98. i 99) uključujući i organizovanje i sprovođenje mera na očuvanju i unapređenju zdravlja za sve kategorije stanovnika, preglede u cilju dijagnostike i blagovremenog lečenja, kao i upućivanje pacijenata na sekundarni i tercijarni nivo.

Zakonom o zdravstvenom osiguranju propisano je da su osigurana lica kojima se obezbeđuje zdravstvena zaštita u punom iznosu i osiguranici starosti preko 65 godina (član 22. stav 3). Pravilnikom o obimu i sadržaju prava na zdravstvenu zaštitu iz obaveznog zdravstvenog osiguranja i o participaciji za 2009. godinu propisano je da Republički zavod za zdravstveno osiguranje obezbeđuje pravo odraslom stanovništvu do trideset pet godina sistematski pregled jedanput u pet godina, a odraslom stanovništvu preko trideset pet godina, sistematski pregled jedanput u dve godine ili jednom u dobnom periodu kod prvog pregleda u slučaju bolesti.

1.3. Organizacija službi opšte medicine

Dom zdravlja je zdravstvena ustanova u kojoj se obavlja zdravstvena delatnost na primarnom nivou i u kojoj se obezbeđuje najmanje preventivna zdravstvena zaštita za sve kategorije stanovnika, hitna medicinska pomoć, opšta medicina, zdravstvena zaštita žena i dece, patronažna služba kao i laboratorijska i druga dijagnostika (čl. 94. i 95. Zakona).

Poslovi zdravstvene delatnosti na primarnom nivou, između ostalog, obuhvataju i zaštitu i unapređenje zdravlja, sprečavanje i rano otkrivanje bolesti. Zdravstvene ustanove na ovom nivou, takođe ostvaruju saradnju sa drugim zdravstvenim, socijalnim i drugim ustanovama i organizacijama za pripremanje i izvođenje programa za očuvanje i unapređenje zdravlja (član 88. Zakona).

U domu zdravlja i drugim zdravstvenim ustanovama na primarnom nivou može se obavljati i specijalističko-konsultativna delatnost. U tom slučaju dom zdravlja se povezuje u stručnom ili organizacionom smislu sa odgovarajućom zdravstvenom ustanovom koja obavlja sekundarnu zdravstvenu delatnost (član 89. Zakona).

U Republici Srbiji postoji 158 domova zdravlja sa mrežom zdravstvenih stanica i ambulanti.

Instituti i zavodi za javno zdravlje kao ustanove zdravstvene zaštite koje obavljaju zdravstvenu delatnost na više nivoa (čl. 119, 120, 121. i 122. Zakona) odgovorni su za planiranje, praćenje i sprovođenje posebnih programa zdravstvene zaštite definisanih od strane Ministarstva zdravlja. Ovaj nacionalni program jedan je od prioriternih programa za čije sprovođenje je neophodno učešće svih navedenih nivoa zdravstvene zaštite.

Zdravstvene ustanove, između ostalog, sprovode programe zdravstvene zaštite (član 80. tačka 4. Zakona).

Službe opšte medicine postoje u svim domovima zdravlja, nezavisno od toga da li su domovi zdravlja samostalne zdravstvene ustanove ili su u sastavu zdravstvenih centara.

1.4. Kadrovski kapaciteti i opremljenost

Prema podacima Instituta za javno zdravlje Srbije "Dr Milan Jovanović Batut" (Zdravstveno-statistički godišnjak Republike Srbije za 2006. godinu), u Republici Srbiji zdravstvenu zaštitu odraslom stanovništvu u 2006. godini pružalo je 3.423 lekara. Od ovog broja 1.791 ili (53%) su

lekari opšte medicine, 222 ili (6%) su lekari na specijalizaciji, a 1.390 (41%) su specijalisti. Jedan lekar sprovodi zdravstvenu zaštitu za 1704 odraslih starijih od 19 godina.

2. Cilj i zadaci Nacionalnog programa

Osnovni cilj Nacionalnog programa je uspostavljanje odgovarajućeg i održivog sistema ranog otkrivanja i prevencije tipa dva dijabetesa na primarnom nivou zdravstvene zaštite u Republici Srbiji.

Zadaci Nacionalnog programa jesu:

- izrada uputstva za primenu Nacionalnog programa;
- izrada predloga programa za edukaciju edukatora prevencije tipa 2 dijabetesa;
- edukacija edukatora za prevenciju tipa 2 dijabetesa;
- edukacija zdravstvenih radnika i saradnika u primarnoj zdravstvenoj zaštiti za sprovođenje prevencije i ranog otkrivanja tipa 2 dijabetesa;
- prilagođavanje organizacije rada preventivnih centara i savetovališta za dijabetes radi ranog otkrivanja i prevencije tipa 2 dijabetesa;
- sprovođenje ranog otkrivanja osoba sa povišenim rizikom za tip 2 dijabetesa prema metodologiji Nacionalnog vodiča za prevenciju tipa 2 dijabetesa;
- otkrivanje novodijagnostikovanih pacijenata sa tipom 2 dijabetesa i njihovo uključivanje u sistem zdravstvene zaštite prema metodologiji Nacionalnog vodiča za prevenciju tipa 2 dijabetesa;
- otkrivanje pacijenata sa visokim rizikom za tip 2 dijabetesa i preventivni postupci u skladu sa Nacionalnim vodičem za prevenciju tipa 2 dijabetesa;
- izrada standarda praćenja primene preventivnih postupaka kod osoba sa visokim rizikom za tip 2 dijabetesa u skladu sa Nacionalnim vodičem za prevenciju tipa 2 dijabetesa;
- procena kretanja broja novodijagnostikovanih pacijenata sa tipom 2 dijabetesa u toku prve godine primene Nacionalnog programa;
- procena kretanja broja pacijenata sa visokim rizikom za tip 2 dijabetesa u toku prve godine primene Nacionalnog programa;
- procena efikasnosti primene preventivnih postupaka kod pacijenata sa visokim rizikom za tip 2 dijabetesa u toku prve godine sprovođenja Nacionalnog programa.

3. Upravljanje i koordinacija aktivnostima Nacionalnog programa

Nosilac aktivnosti Nacionalnog programa je Republička stručna komisija za šećernu bolest (u daljem tekstu: Komisija).

U svakom preventivnom centru na primarnom nivou koji učestvuje u Nacionalnom programu biće zadužen po jedan lekar za upravljanje i koordinaciju aktivnostima u okviru tog preventivnog centra.

4. Sprovođenje Nacionalnog programa

Organizovano pozivanje građana obavljaće se u domovima zdravlja u: Zrenjaninu, Subotici, Somboru, Bojniku, Sremskoj Mitrovici, Kikindi, Novom Sadu, Šapcu, Koceljevi, Valjevu, Loznici, Kraljevu, Kruševcu, Kragujevcu, Zaječaru, Pirotu, Požarevcu, Jagodini, Nišu, Vranju, Leskovcu, Čačku, Užicu, Zemunu, Čukarici, Rakovici, Novom Beogradu, Starom gradu, Vračaru, Voždovcu, Paliluli, Savskom vencu, Pančevu, Smederevu, Boru, Sjenici, Novom Pazaru, Požegi; Bajinoj Bašti, Gadžinom Hanu, Brusu, Vladičinom Hanu, Batočini, Kniću, Novom Bečeju, Lazarevcu, Mladenovcu, Barajevu, Grockoj, Sopotu, Zvezdari i Obrenovcu.

U okviru ostvarivanja Nacionalnog programa, u svakom preventivnom centru biće sprovedena sledeća metodologija:

a) otkrivanje rizika za tip 2 dijabetesa sprovodiće se u vidu organizovane rane detekcije kod osoba starosti preko 40 godina, u svakom domu zdravlja jednom mesečno. U toku svake akcije biće analiziran uzorak od trista ispitanika (broj pozvanih hiljadu, predviđeni odziv 30%) korišćenjem Upitnika procene rizika za tip 2 dijabetesa (Shema 1) iz Nacionalnog vodiča prevencije tipa 2 dijabetesa. Istovremeno, sprovodiće se i analiza Upitnikom za dijabetes i kardiovaskularni rizik iz evropskog projekta prevencije tipa 2 dijabetesa na nivou primarne zaštite DE PLAN - Detekcija rizika i prevencija tipa 2 dijabetesa (Shema 2);

b) osobe sa utvrđenim skorom rizika > 15 (20–30% ukupnog broja) biće uključene u preventivni program koji obuhvata promenu načina ishrane i povećanje fizičke aktivnosti, prema preporukama Nacionalnog vodiča prevencije tipa 2 dijabetesa.

v) osobe sa novootkrivenim tipom 2 dijabetesa biće uključene u redovan postupak lečenja kod izabranog lekara.

Za sprovođenje Nacionalnog programa u okviru svakog centra biće zadužen tim od dva lekara i četiri medicinske sestre.

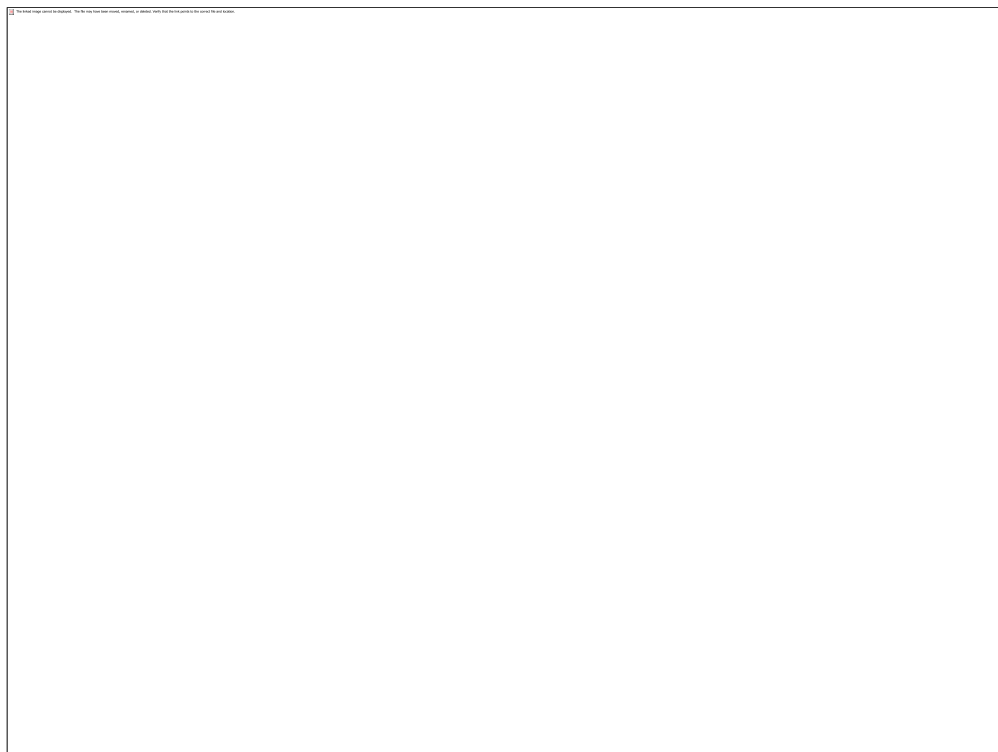
Shema 1: Upitnik procene rizika za tip 2 dijabetesa

1. Starost (god)		6. Da li ste ikada uzimali antihipertenzivne lekove?	
Bodovi	Odgovor	Bodovi	Odgovor
0	<45	0	Ne
2	45-54	2	Da
3	55-64		
4	>64	7. Da li vam je ikada izmerena povišena vrednost šećera u krvi (u rutinskom	

		pregledu, tokom bolesti ili trudnoći)	
		Bodovi	Odgovor
2. Indeks telesne mase (telesna težina u kg/telesna visina u m ²)		0	Ne
		2	Da
Bodovi	Odgovor	8. Da li je neko u vašoj porodici imao ili sada ima dijabetes?	
0	<25	Bodovi	Odgovor
1	25-30	0	Ne
2	>30	3	Da (deda, baba, tetka, ujak, stric ili prvi rođaci, ali ne roditelji, braća sestre ili deca)
3. Obim struka (cm)			
Bodovi	<i>Muškarci</i>	<i>Žene</i>	
0	<94	<80	5 Da (roditelji, braća sestre ili dete)
3	94-102	80-88	
4	>102	>88	
4. Fizička aktivnost Da li uobičajeno tokom dana upražnjavate najmanje 30 min. fizičke aktivnosti na poslu i/ili tokom odmora (uključujući normalnu dnevnu aktivnost)		Rizik za razvoj tipa 2 dijabetesa u narednih 10 godina je:	
Bodovi	Odgovor	Zbir bodova	Stepen rizika
0	Da	< 7	Nizak (1 od 100 osoba će dobiti dijabetes)

2	Ne	7-11	Lako povišen (1 od 25 osoba će dobiti dijabetes)
5. Koliko često jedete povrće i voće?		12-14	Umeren (1 od 6 osoba će dobiti dijabetes)
Bodovi	Odgovor	15-20	Visok (1 od 3 osobe će dobiti dijabetes)
0	Svaki dan	> 20	Vrlo visok (1 od 2 osobe će dobiti dijabetes)
1	Ne svaki dan		

Shema 2: Detekcija rizika i prevencija tipa 2 dijabetesa

5. Plan preventivne intervencije

Program prevencije tipa 2 dijabetesa u Republici Srbiji - Plan intervencije (Shema 3) obuhvata medicinsku nutritivnu terapiju u vidu dijeta prilagođene pacijentu sa utvrđenim skorom rizika > 15, kao i preporuke o fizičkoj aktivnosti na osnovu antropometrijskih i metaboličkih parametara. Ove preporuke se sprovode individualnim i grupnim savetovanjem u preventivnom centru. U prvoj fazi do šest nedelja pacijent sa visokim rizikom se upućuje na prvi lekarski pregled, merenje telesne težine i visine, obima struka, arterijskog krvnog pritiska, merenje glikemije našte (OGTT), laboratorijske analize, elektrokardiografsku dijagnostiku i dobija preporuke o načinu ishrane i nivou i rasporedu fizičke aktivnosti. Individualna ili edukacija u grupi se sprovodi jednom u petnaest dana.

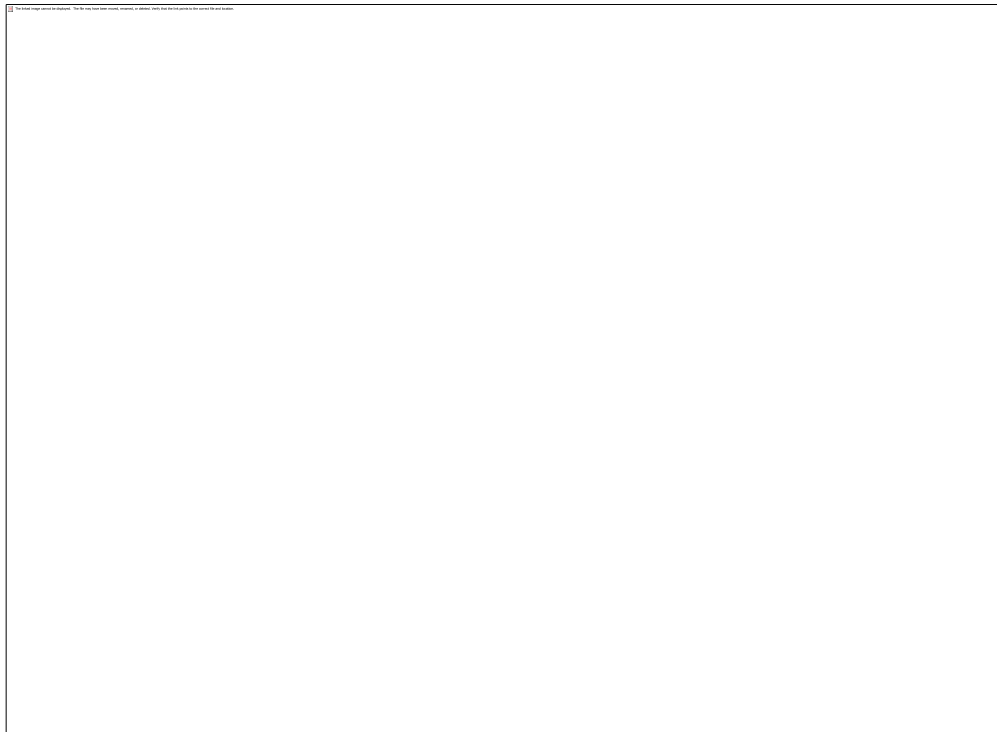
U drugoj fazi preventivne intervencije posle šest nedelja (od šest nedelja do šest meseci), pacijent sa visokim rizikom odlazi na drugi lekarski pregled, merenje glikemije našte, laboratorijske analize i dobija preporuke o načinu ishrane i nivou i rasporedu fizičke aktivnosti. Individualna ili edukacija u grupi se sprovodi jednom u mesec dana.

U trećoj fazi preventivne intervencije u okviru od šest meseci do dvanaest meseci, pacijent se upućuje na kontrolni lekarski pregled, merenje telesne težine i visine, obima struka, arterijskog krvnog pritiska, merenje glikemije našte (OGTT), laboratorijske analize, elektrokardiografsku dijagnostiku, izračunava se indeks telesne mase i procena sprovođenja individualno prilagođene fizičke aktivnosti i dijeta, kao i procena za uvođenjem medikamentozne terapije. Individualna ili edukacija u grupi se sprovodi jednom u tri meseca.

Pacijent sa novootkrivenim dijabetesom tipa 2 se upućuje na redovne kontrole kod izabranog doktora medicine.

Shema 3: Program prevencije tipa 2 dijabetesa u Republici Srbiji

Plan intervencije

6. Praćenje i procena sprovođenja Nacionalnog programa

Praćenje i procena sprovođenja Nacionalnog programa biće obavljene na osnovu praćenja sledećih indikatora i ispunjenja sledećih očekivanih rezultata:

Aktivnost	Naziv indikatora	Vrednost (očekivani rezultati)
1. Izrada Uputstva za primenu Nacionalnog programa	Izrada publikacije Uputstva za primenu Nacionalnog programa i izveštaj Komisije	Urađeno Uputstvo za primenu Nacionalnog programa
2. Izrada predloga programa za edukaciju edukatora prevencije tipa 2 dijabetesa	Izrada publikacije programa za edukaciju edukatora prevencije tipa 2 dijabetesa i izveštaj Komisije	Urađen program za edukaciju edukatora prevencije tipa 2 dijabetesa
3. Edukacija edukatora za prevenciju tipa 2 dijabetesa	Izveštaj o održanim seminarima	Osposobljeni edukatori za prevenciju tipa 2 dijabetesa.
4. Edukacija zdravstvenih radnika i saradnika u primarnoj zdravstvenoj zaštiti za sprovođenje ranog otkrivanja i prevencije tipa 2 dijabetesa.	Izveštaj o održanim seminarima Komisije	Osposobljeni zdravstveni radnici i saradnici na primarnom nivou zdravstvene zaštite u pedeset dva preventivna centra i savetovalištim za dijabetes.
5. Organizacija rada preventivnih centara i savetovališta za dijabetes radi primene ranog otkrivanja i prevencije tipa 2 dijabetesa	Izveštaj o uvedenim promenama organizacije i nabavci opreme i potrošnog materijala od strane direktora domova zdravlja u kojima se sprovodi Nacionalni program.	Prilagođena organizacija (utvrđivanje i dodela radnih zadataka, uključivanje u dnevni raspored rada i formiranje mobilnih jedinica) i kompletirana opreme i potrošni materijal (nabavka malih aparata za određivanje glikemije za mobilne jedinice i test traka za ukupne potrebe sprovođenja projekta).
6. Sprovođenje ranog otkrivanja osoba sa povišenim rizikom za tip 2 dijabetesa prema metodologiji	Izveštaj o rezultatima sprovedenog postupka ranog otkrivanja i obuhvat prikupljenih upitnika od	Sprovedeno rano otkrivanje na reprezentativnom uzorku populacije od po 1000 stanovnika u 52 preventivna

Nacionalnog vodiča za prevenciju tipa dva dijabetesa.	najmanje 50% ispitivanog uzorka populacije.	centra i savetovališta za dijabetes.
7. Otkrivanje novodijagnostikovanih pacijenata sa tipom 2 dijabetesa i njihovo uključivanje u sistem zdravstvene zaštite prema metodologiji Nacionalnog vodiča za prevenciju tipa 2 dijabetesa.	Izveštaj Komisije o broju uključenih pacijenata sa novootkrivenim tipom 2 dijabetesa i podaci o postojanju kartona i elektronskog kartona za svakog pacijenta.	Utvrđen broj pacijenata sa novootkrivenim tipom 2 dijabetesa u ispitivanom uzorku populacije i njihovo uključivanje u sistem zdravstvene zaštite u 52 preventivna centra i savetovališta za dijabetes.
8. Otkrivanje pacijenata sa visokim rizikom za tip 2 dijabetesa i preventivni postupci u skladu sa Nacionalnim vodičem za prevenciju tipa 2 dijabetesa	Izveštaj Komisije o broju uključenih osoba sa visokim rizikom za tip 2 dijabetesa i podaci o postojanju kartona i elektronskog kartona za svakog pacijenta	Utvrđen broj osoba sa visokim rizikom za tip 2 dijabetesa (skor rizika prema Upitniku ≥ 15) i njihovo uključivanje u preventivne postupke u skladu sa Nacionalnim vodičem za prevenciju tipa 2 dijabetesa u 52 preventivna centra i savetovališta za dijabetes.
9. Izrada standarda praćenja primene preventivnih postupaka kod osoba sa visokim rizikom za tip 2 dijabetesa u skladu sa Nacionalnim vodičem za prevenciju tipa 2 dijabetesa	Izveštaj Komisije o izradi standarda praćenja primene preventivnih postupaka kod osoba sa visokim rizikom za tip 2 dijabetesa	Obrazovan standard praćenja primene preventivnih postupaka kod osoba sa visokim rizikom za tip 2 dijabetesa
10. Procena kretanja broja novodijagnostikovanih pacijenata sa tipom 2 dijabetesa u toku prve godine primene Nacionalnog programa.	Izveštaj Komisije o kretanju broja novodijagnostikovanih pacijenata sa tipom 2 dijabetesa u toku prve godine primene Nacionalnog programa.	Utvrđeno kretanje broja pacijenata sa novootkrivenim tipom 2 dijabetesa u toku prve godine primene Nacionalnog programa.
11. Procena kretanja broja pacijenata sa visokim rizikom za tip 2 dijabetesa u toku prve godine primene Nacionalnog	Izveštaj Komisije o kretanju broja pacijenata sa visokim rizikom za tip 2 dijabetesa i efikasnosti primene preventivnih postupaka u toku	Utvrđeno kretanje broja pacijenata sa visokim rizikom za tip 2 dijabetesa i efikasnost primene preventivnih postupaka u toku prve godine

programa.	prve godine primene Nacionalnog programa.	primene Nacionalnog programa.
-----------	---	-------------------------------

12. Procena efikasnosti Izveštaj o efikasnosti primene Utvrđena efikasnost primene primene preventivnih preventivnih postupaka kod preventivnih postupaka kod postupaka kod pacijenata sa pacijenata sa visokim rizikom pacijenata sa visokim rizikom visokim rizikom za tip 2 za tip 2 dijabetesa u toku prve za tip 2 dijabetesa u toku prve dijabetesa u toku prve godine godine primene Nacionalnog godine primene Nacionalnog primene Nacionalnog programa. programa. programa.

7. Finansiranje aktivnosti Nacionalnog programa

Republički zavod za zdravstveno osiguranje obezbeđuje pravo na zdravstvenu zaštitu u sprovođenju mera prevencije i ranog otkrivanja bolesti.

Sredstva za sprovođenje aktivnosti iz Nacionalnog programa obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije.